

БЕЛАРУСКІ ДЗЯРЖАЎНЫ ЎНІВЕРСІТЭТ
Філалагічны факультэт
Кафедра беларускага мовазнаўства

Анатацыя да дыпломнай работы

КАНЦЭПТЫ «БАЦЬКА» І «МАЦІ» Ў МОЎНАЙ КАРЦІНЕ СВЕТУ
БЕЛАРУСАЎ

Крылова Ганна Аляксееўна

Навуковы кіраўнік:
кандыдат філалагічных навук
дацэнт А. Л. Садоўская

Мінск, 2023

РЭФЕРАТ

Колькасць старонак дыпломнай работы – 63

Колькасць выкарыстаных бібліяграфічных крыніц – 104

Ключавыя словы: ЛІНГВАКУЛЬТУРАЛОГІЯ, МОЎНАЯ КАРЦІНА СВЕТУ, КАНЦЭПТ, СТРУКТУРА КАНЦЭПТУ, ПАНЯЦІЙНАЯ БАЗА, ПАЧУЦЦЁВА-ЭМПЫРЫЧНАЯ БАЗА, АСАЦЫЯТЫЎНАЕ ПОЛЕ, ФАЛЬКЛОРНА-ЛІТАРАТУРНЫ ФОН, БАЦЬКА, МАЦІ.

Аб’ектам даследавання ў дыпломнай рабоце з’яўляюцца канцэпты «бацька» і «маці» ў моўнай карціне свету беларусаў.

Прадмет даследавання – структурная арганізацыя і нацыянальна-культурныя характарыстыкі канцэптаў «бацька» і «маці» ў беларускай мове.

Мэта дыпломнай работы – раскрыць лінгвакультурную спецыфіку канцэптаў «бацька» і «маці» ў моўнай карціне свету беларусаў.

Метадалогія і метады даследавання абумоўлены аб’ектам даследавання і спецыфікай матэрыялу, а таксама мэтай і задачамі работы. Вядучымі метадамі сталі наступныя: метады семантычнага, этымалагічнага, кантэкстуальнага і лінгвакультуралагічнага аналізу, апісальна-аналітычны метад, метад суцэльнай выбаркі і псіхалінгвістычны метад, у прыватнасці, методыка свабоднага асацыятыўнага эксперымента.

Атрыманыя вынікі і іх навізна. Ажыццёўлены лінгвакультуралагічны аналіз нацыянальна-культурных характарыстык канцэптаў «бацька» і «маці» ў моўнай карціне свету беларусаў, у выніку чаго акрэслена структурная арганізацыя (паняццёвая база, пачуццёва-эмпірычная база і фальклорна-літаратурны фон) канцэптаў «бацька» і «маці» ў беларускай мове. Цэласны аналіз дадзеных канцэптаў ў комплексным асэнсаванні іх лексікаграфічнай інтэрпрэтацыі, пабудовы асацыятыўных палёў і рэалізацыі канцэптаў у фальклорным і мастацкім дыскурсе ў беларускай лінгвістыцы раней не праводзіўся.

Практычная значнасць. Матэрыялы дыпломнай работы могуць быць выкарыстаны: 1) пры выкладанні курсаў лінгвакультуралогіі, этналінгвістыкі, кагнітыўнай лінгвістыкі ва ўстановах вышэйшай адукацыі і ў працэсе падрыхтоўкі адпаведных спецкурсаў і спецсемінараў для студэнтаў-філолагаў; 2) на факультатыўных занятках і ў розных формах арганізацыі пазакласнай работы ва ўстановах агульнай сярэдняй адукацыі, паколькі матэрыялы пра традыцыйныя канцэпты «бацька» і «маці» садзейнічаюць фарміраванню ў навучэнцаў станоўчага вобраза сям’і і сістэмы адносін у ёй, выхаванню маральна-эстэтычных якасцей асобы і яе каштоўнасцей.

РЕФЕРАТ

Количество страниц дипломной работы – 63

Количество использованных библиографических источников – 104

Ключевые слова: ЛИНГВОКУЛЬТУРОЛОГИЯ, ЯЗЫКОВАЯ КАРТИНА МИРА, КОНЦЕПТ, СТРУКТУРА КОНЦЕПТА, ПОНЯТИЙНАЯ БАЗА, ЧУВСТВЕННО-ЭМПИРИЧЕСКАЯ БАЗА, АССОЦИАТИВНОЕ ПОЛЕ, ФОЛЬКЛОРНО-ЛИТЕРАТУРНЫЙ ФОН, ОТЕЦ, МАТЬ.

Объектом исследования в дипломной работе являются концепты «отец» и «мать» в языковой картине мира белорусов.

Предмет исследования – структурная организация и национально-культурные характеристики концептов «отец» и «мать» в белорусском языке.

Цель дипломной работы – раскрыть лингвокультурную специфику концептов «отец» и «мать» в языковой картине мира белорусов.

Методология и методы исследования обусловлены объектом исследования и спецификой материала, а также целью и задачами работы. Ведущими методами стали следующие: методы семантического, этимологического, контекстуального и лингвокультурологического анализа, описательно-аналитический метод, метод сплошной выборки и психолингвистический метод, в частности, методика свободного ассоциативного эксперимента.

Полученные результаты и их новизна. Осуществлен лингвокультурологический анализ национально-культурных характеристик концептов «отец» и «мать» в языковой картине мира белорусов, в результате чего установлена структурная организация (понятийная база, чувственно-эмпирическая база и фольклорно-литературный фон) концептов «отец» и «мать» в белорусском языке. Целостный анализ данных концептов в комплексном осмыслении их лексикографической интерпретации, построения ассоциативных полей и реализации концептов в фольклорном и художественном дискурсе в белорусской лингвистике ранее не проводился.

Практическая значимость. Материалы дипломной работы могут быть использованы: 1) в преподавании курсов лингвокультурологии, этнолингвистики, когнитивной лингвистики в учреждениях высшего образования и в процессе подготовки соответствующих спецкурсов и спецсеминаров для студентов-филологов; 2) на факультативных занятиях и в различных формах организации внеклассной работы в учреждениях общего среднего образования, поскольку материалы о традиционных концептах «отец» и «мать» способствуют формированию у учащихся положительного образа семьи и системы отношений в ней, воспитанию нравственно-эстетических качеств личности и ее ценностей.

ABSTRACT

Number of pages of the thesis – 63

Number of references – 104

Keywords: CULTURAL LINGUISTICS, LANGUAGE PICTURE OF THE WORLD, CONCEPT, STRUCTURE OF CONCEPT, CONCEPTUAL FRAMEWORK, SENSORY-EMPIRICAL BASIS, ASSOCIATIVE FIELD, FOLKLORE AND LITERARY BACKGROUND, FATHER MOTHER.

The object of research in the thesis concepts of «father» and «mother» in a language picture of the world of the Belarusians.

The subject of research – structural organization and national-cultural characteristics of concepts of «father» and «mother» in the Belarusian language.

The purpose of the thesis – is to reveal the linguistic and cultural specifics of the concepts of «father» and «mother» in a language picture of the world of the Belarusians.

The methodology and methods of research are conditioned by the object of research and the specificity of the material, as well as by the goal and objectives of the work. The leading methods were the following: methods of semantic, etymological, contextual and linguocultural analysis, descriptive-analytical method, continuous sampling method and psycholinguistic method, in particular, the method of free associative experiment.

The results obtained and their novelty. The linguistic and cultural analysis of the national and cultural characteristics of the concepts «father» and «mother» in the linguistic picture of the world of Belarusians was carried out, as a result of which the structural organization (conceptual base, sensory-empirical base and folklore-literary background) of the concepts «father» and «mother» in the Belarusian language was established. A holistic analysis of these concepts in a comprehensive understanding of their lexicographic interpretation, the construction of associative fields and the implementation of concepts in folklore and artistic discourse in Belarusian linguistics has not been carried out before.

Practical significance. The materials of the thesis can be used: 1) to teach courses of linguoculturology, ethnolinguistics, cognitive linguistics in institutions of higher education and in the process of preparing appropriate special courses and special seminars for philology students; 2) in elective classes and in various forms of organization of extracurricular work in institutions of general secondary education, since materials on the traditional concepts of «father» and «mother» contribute to the formation of a positive image of the family and the system of relations in it, the upbringing of moral and aesthetic qualities of the individual and its values.